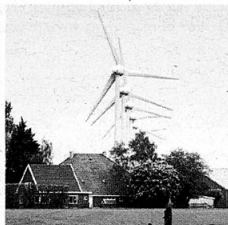

Ed Nijpels gaat niet blij zijn

Het enthousiasme over het Energieakkoord is na een jaar verdampt. En terecht.

Ed Nijpels gelooft er nog wel in...

Maar het ABP ziet er niets in...

In Duitsland schijnt altijd de zon...

Van de week zei VN-secretaris-generaal Ban Ki-moon dat de tijd van praten voorbij is. Nu handelen. Dat ging niet over Syrië of Oekraïne maar over de opwarming van het klimaat. De opwarming is een feit en daarover hoeven we het verder niet meer te hebben.

Eerlijk gezegd geloof ik ook wel dat het warmer wordt. Niet vanwege verhitte transitieprofessoren of Al Gore of Naomi Klein. Maar omdat vlakbij mijn Franse huis de wijngaarden elk jaar verder in noordelijke richting kruipen. Ik verheug me op het moment dat ook onze streek zijn *appellation contrôlée* zal hebben.

Ik ben er dus niet uit of de opwarming het probleem is, dan wel het radicalisme van bestuurders, hele en halve intellectuelen die al decennia roepen dat het vijf voor twaalf is, dat we heel anders moeten gaan leven en vooral dat de discussie gesloten is. *Science is settled*, zei Al Gore al.

De Nederlandse variant van dit radicalisme is het Energieakkoord, een jaar geleden met veel fanfare door veertig organisaties plus minister Kamp gesloten. Even oprispen: Nederland wil in 2020 14 procent van het energiegebruik klimaatneutraal opwekken. Dat kost 18 miljard subsidie waarvoor heel veel windmolens gaan draaien, op land zo'n dertienhonderd erbij. Er is een akkoordbewaker, Ed Nijpels, die ik laatst tegen het lijf liep. 'Die windmolens gaan er komen', zei hij. Dat is zijn taak. De discussie gesloten houden.

Inmiddels gaat het allang niet meer om de vraag of die windmolens wel doen wat wij willen: een alternatief bieden voor vieze energie, tegen een fatsoenlijke prijs. *The Economist* bericht deze week dat de prestaties van *renewables* even bescheiden zijn als de prijs hoog is. In een fors artikel over de opwarming staat een lijstje met maatregelen die hebben bijgedragen aan de vermindering van broeikasgassen. Ruimschoots bovenaan staat het internationale verbod op drijfgassen (cfk's). Na waterkracht en kernenergie (!) staat op vier de Chinese eenkindpolitiek. De bijdrage van het Europese duurzaamheidsbeleid, waaruit het Energieakkoord voortvloeit, is verwaarloosbaar.

Maar dat is in Nederland geen kwestie. Links- of rechtsdraaiend, die molens moeten er komen. Zoals bekend is Duitsland het land met veruit de meeste zonnepanelen. Om die reden schijnen er nu mensen te zijn die

een zonnevakantie naar Duitsland boeken. Zo is het met de windmolens: als daar maar veel van draaien, komt het met het klimaat vanzelf goed.

Uitgerkend gisteren heeft de regering besloten drie grote windparken op zee aan te leggen. Dat neemt niet weg dat het leeuwendeel van de windmolens en dus van de pijn op het vasteland zal komen. Ik sprak de Groningse gedeputeerde William Moorlag (PvdA). Hij vertelde hoe moeizaam de provincies hebben onderhandeld over wind-op-land. Een gigantisch opgave, zei hij. De mensen hebben geen idee wat er op ze afkomt. Maar het moet. Groningen gaat 855,5 megawatt opstellen. Waarom die halve megawatt? Omdat de provincies allemaal met lange tanden hebben onderhandeld. Die laatste 6 megawatt hebben ze in arren moede door twaalf gedeeld. Allemaal een halve.

Juist door die tegenzin is het bouwwerk zo broos dat er beslist geen kaart uitgetrokken kan worden. Amen, noemt Moorlag dat. Afspraak Maken En Nakomen. Bestuurders zullen liever hun tong inslikken dan toegeven dat windmolens het beoogde doel

Duurzame Diederik wijdde geen woord aan wind-op-land

niet dienen. Wat niet wegneemt dat het vlak onder de oppervlakte broeit. Volgens het Energieakkoord moet de particuliere sector investeren in windmolens om voor subsidie in aanmerking te komen. Banken, fondsen en bedrijven laten het afweten; ze geloven domweg niet in het rendement. Het grootste pensioenfonds ABP wil zijn goeie geld niet in wind stoppen omdat er twijfel is of op termijn de subsidie ook zo kwistig blijft stromen. Eneco diffculteert. En vooral: op de site van EZ kun je zien dat het aantal aanvragen voor gesubsidieerde projecten is ingestort: nog geen 20 procent van vorig jaar om deze tijd.

Hoe kan de wind zo gedraaid zijn? Kijk naar Duitsland, het luilekkerland voor windmolenaars. In Rheinland-Pfalz staan al 1.300 windmolens, precies zoveel als er in Nederland bij moeten komen. De wethouders van Mainz en Trier moeten toegeven dat de windkracht 20 procent is achtergebleven bij de verwachtingen. Een gewoon bedrijf zou bij zo'n planning al lang failliet zijn. Eens te meer blijkt dat wind zonder een reservecentrale op gas of kolen geen betrouwbare stroomleverancier kan zijn. Daarbij begint nu ook de energierekening van de modale Duitsers te bijten.

In Nederland moet de opstand der burgers nog op gang komen. In Emmen, waar ongeveer dertig windmolens moeten komen, hebben ze een voorproefje gehad. De lokale partij Wakker Emmen won de gemeenteraadsverkiezingen ruimschoots, met als verkiezingsleus Emmen windmolenvrij. Daarna kregen ze een dwangbevel van de provincie en nu laten ze het kopje hangen. Deze week kwam een onderzoek uit naar het effect van windmolens op de prijzen van aanpalende huizen. Maximaal cumulatief geschat verlies aan woningwaarde is tot 1,2 miljard. Daar gaat Ed Nijpels niet blij van worden.

Tot slot: Diederik Samsom heeft recentelijk driemaal een fors PvdA-visie-verhaal gehouden. Duurzaamheid is uiteraard een PvdA-prioriteit. Ofschoon het de kern is van het Energieakkoord, noemde Samsom wind-op-land *nul* keer. Een terzake kundig PvdA-Kamerlid zei me dat windenergie zo voor zich spreekt dat duurzame Diederik daar geen woord aan hoeft te wijden. Ik ben zo vrij om wat anders te denken. Diederik zit niet óók nog op een windmolenopstand van zijn kiezers te wachten.

Martin Sommer is politiek commentator van de *Volkscrant*.